

presojanji, katere pravosodne reči je uravnati z ministerskimi naredbami, katere pa predložiti v obliki zakonskih predlogov parlamontu v posvetovanje in v potrjenje. Žbornica je naposled sklenila, da se preide o tem predlogu v specijalno debato.

Prihodnja seja bude v petek.

V b u d g e t n e m o d s e k u so te dni posvetovanja o uredbi valute. Vsi člani odsekovi ter tudi finančni minister so priznavali potrebo in važnost te reči, a poudarjali tudi, da je treba pri reševanju tega vprašanja posebne previdnosti. To previdnosti. To previdno postopanje odsekovo pa ne ugaja neškim liberalno-židovskim listom, ter očitajo članom odsekovim kakor tudi ministru samemu strahopetnost. Seveda židi gledajo najbolj na svojo korist, državna hasen jim je pa deveta briga.

Deželni odbor.

Na podstavi okrožnice deželnega odbora z dne 24. aprila t. l. št. 2729, katera je bila objavljena v eni prejšnjih številka našega lista, oglasilo se je nad sto prosilcev za bika plemenjake. Ker ni bilo mogoče za sedaj več nego 14 bikov nakupiti, oddal jih je deželni odbor po dogovoru z glavnim odborom c. kr. kmetijske družbe sledečim posestnikom, oziroma občinam:

J a k. H r i b a r j u, posestniku v Cerkovšah, občina Zg. Tuhinj,

A n d r e j u Š r a j u, posestniku in županu v Gorenji Vasi, sodni okraj Škofja Loka,

U r b a n u W e b r u, posestniku v Zalem Logu pri Železnikih,

Fr. K u r a l t u, posestniku v Žabnici,

F r a n u J e r a l i, posestniku v Mavčičah.

J a n. P o l i č a r j u, posestniku v Spodnji Besnici,

A l e š u B e r g a n t u, posestniku v Št. Juriji pri Kranji,

J a n. U r b a n č i č u, županu za občino Preddvor,

J o s. P i n t b a h u, posestniku in županu v Ratečah na Gorenjskem,

o b č i n i J e s e n i c e, na Gorenjskem.

A n t o n u R e š u, posestniku na Brezji, občina Mošnje,

J a n e z u R a n t u, posestniku v Češnjicah pri Kropi,

J a k. K o r o š c u, posestniku v Češnjicah v Bohinji.

Ker Aleš Koželj iz Stranj ni do določenega časa prišel po bika, oddal se je pooblaščenca posestnika iz Strmola za sosedne vasi Cerkljanske občine.

Pri drugem nakupu bikov oziral se bo deželni odbor po mogočnosti tudi na one prosilce, katerih prošnjam se sedaj ni moglo ugoditi.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Knezo-nadžkof Dunajski dr. Gruscha je imenovan za kardinala.

— Cesarjeva zahvala. Predsednik „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ je prejel pismo, ki se v prevodu tako glasi: Gospodu dr. Tomazu Romihu, predsedniku društva „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“, tačas v Trstu. Njegovo c. in kr. apostol. Veličanstvo je blagovolilo vsled brzojavke Najvišje kabinetne pisarne z dne 18. maja t. l. naročiti, da se naznani pri glavnem zboru v Trstu navzočnemu slovenskemu učitelstvu na njegovih Nj. c. in kr. apostol. Veličanstvu telegrafoma izraženih čutilih zvestobe in udanosti Najvišja zahvala. Čast mi je, naznaniti to častitemu predsedništvu.

V Trstu dne 18. maja 1891.

C. kr. namestnik: Rinaldini s. r.

— Nadvojvoda Fran Ferdinand Este je zbolel za ošpicami ali ogrci. Bolezen pa ni nevarna, in upati je, da se mu kmalu povrne zdravje.

— Nadvojvoda Albreht je obiskal dne 27. maja t. l. češko razstavo, v kateri se je mudil delj časa, ter se izrazil o njej prav pohvalno.

— Iz Rima se je poročalo te dni Dunajskim listom, da je privolil sv. oče papež, da se Sarajevski nadškof dr. Josip Stadler imenuje za nadškofa Zagrebškega namesto umrlega Mihajlovića. „Slovenec“ pa poroča iz zanesljivega visa, da je nadškof Sarajevski definitivno odločen za zagrebškega nadškofa.

— Poročali smo uže, da je Njega Veličanstvo odlikovalo gospoda profesorja Jos. Klemenčiča z zlatim križcem s krono za zasluge. Križev je zaslužnemu in obče priljubljenemu gospodu slovesno izročil prešlo nedeljo v navzočnosti učiteljskega objekta gosp. vodja c. kr. učiteljske pripravnice. Bog daj, da bi se ljubeznivi gospod še mnogo, mnogo let spominjal radostnih dni, katere je doživel za svojega službovanja!

— Diploma Idrijskega mesta častnemu meščanu ministru grofu Falkenhaynu. Mestni zastop Idrijski, ki je uže pred nekaj časom izvolil ministra grofa Falkenhayna za častnega občana, odposlal je te dni na Dunaj deputacijo, obstoječo gg. J. Didiča, Val. Trevna in Frana Golijo, da mu izroče krasno izdoločeno častno diplomo.

Procesije sv. Rešnjega telesa so se vršile v Ljubljani prav slovesno, in sicer v četrtek dne 28. maja pri sv. Petru, v Trnovem in v stolni mestni fari, v nedeljo dne 31. maja pa v frančiškanski in sv. Jakopa fari.

— V Gradci je pričel zborovati dne 2. t. m. „Katoliški shod“. Posvetovali se bodo na njem o politiki, o ljudskih šolah, o časopisji, o političnih društvih in o katoliški organizaciji. Na shodu je tudi Ljubljanski škof.

— Duhovske reči. Čast. gospod Ivan Kunauer je bil kanonično umeščen za faro v Polomu. Semeniški duhovnik č. gospod J. Debevec je imenovan za kaplana v Breznici.

— Viško-Gliniška čitalnica bo praznovala slovesno svojo ustanovitev dne 7. junija t. l. v gostilnici „Amerika“ na Glinicah.

— Do 1. junija je obiskalo češko razstavo 225.000 ljudi.

— Gozdar Krškega knezoškofa Karol Müller se je vozil dne 20. maja t. l. s svojo nevesto v malem čolnici po Krki. Čolnič se je pa preobrnil, in utonila sta obadva. Müller je imel pri sebi baje 2000 gld. denarja.

— Loška in Predilska železnica. V seji državnega zbora dne 29. maja je izročil dr. Ferjančič peticijo občin: Loka, Vipava, Senožeče, Dole, Spodnja Idrija, Vojsko, Idrija in deset drugih občin za železnico iz Loke v Divačo, dr. Gregorčič pa prošnjo občin med Kanalom in Trebižem za Predilsko železnico. Te dni je šla pa posebna deputacija poslancev k trgovinskemu ministru, priporočat mu železnico iz Celovca preko Ljubelja v Kranj in iz Divačo v Loko.

— Občinski svet mesta Ljubljanskega. V zadnji seji dne 30. maja se je pred volitvijo župana določila županu funkcijska pristojbina v letnem znesku 2600 gld., razen nje pa za stanovanje 400 gld. Predlagatelj dr. vitez Bleiweis je utemeljil ta nasvet s tem, da so se posli županu v mestni upravi tako zelo pomnožili, da dosejanja funkcijska doklada ni v pravem razmerju s pomnoženim poslovanjem in z veliko odgovornostjo, katero ima. Potem je bil za župana izvoljen s 23 glasovi dosedanji župan Peter Grasselli. On se zahvali na veliki časti in zaupanju, katero mu je občinski svet glavnega deželnega mesta s tem izkazal, da ga je zdaj uže četrtokrat izvolil za župana. Dalje izjavi, da izvolitev vzprejme in da si bode, ako jo presvetli cesar potrdi, štel v svojo največo dolžnost, vse svoje skromne moči blaginji deželnega stolnega mesta posvetiti in zaupanje, katero se vanj stavi, opravičiti. Za podžupana je bil potem s 25 glasovi izvoljen dosedanji podžupan Vaso Petričič. Eden list se je glasil na dr. viteza Bleiweisa, eden pa je bil prazen. Podžupan izjavi, da smatra izvolitev za veliko čast in da jo vzprejme, in obeta, da bode vse storil v korist mesta, kar je v njegovi moči. Potem so se zvršile nove volitve v magistratni, personalni in pravni, finančni, stavbinski, policijski in šolski odsek, v odsek za uboge in za olupšavo mesta, dalje dopolnilne volitve v direktorij mestnega vodovoda, v klavnično ravnateljstvo, v direktorij mestnega užitninskega zakupa, v odseka za električno razsvetljava, za kanalizacijo, za imenovanje ulic in za reorganizacijo uradov. Končno se izvolita na novo v mestne hranilnice upravni odbor izmed občanov Viktor Rohrman in izmed občinskih svetovalcev Fran Trček.

— Javna tombola. C. kr. finančno ministerstvo je dogovorno z ministerstvom za notranje reči dovolilo patrijotičnemu pomožnemu društvu rdečega križa Ljubljanskih gospij, društvu belega križa in l. bolniškemu in podpornemu društvu Ljubljanskemu javno tombolo, katera bode 14. junija t. l. popoludne ob 3. uri na Kongresnem trgu.

— Patrijotično gospejsko pomožno društvo belega križa za Kranjsko je imelo dne 30. aprila 1891 l. svoj

občni zbor ter so se potrdili pri tem občnem zboru računani za leto 1890. Pri tej priliki je izdalo to društvo tudi letno poročilo, iz katerega je razvideti, da šteje društvo 3 častne in 182 rednih udov ter pet podružnic, in sicer v Kočevji, na Krškem, v Logatci, v Novem Mestu in v Kamniku. Premoženja ima društvo v denarji 9153 gld. 81 kr., v vrednostih papirjih 11.700 gld. Drugo društveno imetje v skladišči je pa cenjeno na 1672 gld. 91 kr.

— V Buzetu v Istri so zagrešili nam nasprotni Italijan skoro neverjetne izgrede. Izgredi ti ne značijo nam samo posurovljenja, ampak skrunjenje naše svete vere in njenih obredov. Dne 6. t. m. je šla v Buzetu od župne cerkve procesija k podružni cerkvi Matere Božje v Strani. Po veliki večini so bili udeležniki hrvatski kmetje, saj se gospôda malo brigajo za cerkev in službo božjo. Ali glej čudo! Letos se je udeležilo procesije tudi nekaj gospodičen in gospodov iz Buzeta. Toda s kakim namenom?! Da so skrunili sveti obred! Razgovarjali so se glasno, stopali drugim ljudem na pete, drezali jih po glavah s solnčniki, jeli jajca ter metali lupine med nje češ: čapé, manjé kroati! vzklikali: eins, zwei, avanti Croati colla processione ter na razne načine sramotili, pobožno ljudstvo. Ko so se tega naveličali, pa so počeli porogljivo peti litanije. Ljudstvo se je komaj vzdrževalo, da ni planilo po surovežih. Stvar se je prijavila sodišču, in nadejamo se — dasi vemo, da ob takih prilikah istrske oblasti kaj rade skozi prste pogledajo — da bogoskrunce zadene zaslužena ostra kazen, sicer bi morali misliti, da stoje istrski divjaki izven postave.

— Reekspedicija blaga po c. kr. avstrijskih državnih železnicah. C. kr. glavno vodstvo avstrijskih državnih železnic bode v novem lokalnem tarifu, ki pride v veljavo dne 1. julija t. l., ustanovilo nove določbe za reekspedicijsko postopanje, zlasti tudi glede blaga, ki ne leži po skladiščih. Ker je zastopnik rečenega vodstva podarjal uže pri letošnjih sejah državno-železniškega sveta aprila meseca, da so nameravane, za trgovstvo zelo važne določbe le mogoče z dejansko pomočjo trgovskih in obrtniških zbornic, zato je predsednik tega vodstva poslal načrt dotičnih določb tudi trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da zlasti o 2. delu tega načrta izreče svoje mnenje. Ta drugi odstavek določuje, kedaj je dovoljena reekspedicija blaga, ki ni ležalo v kakem skladišči. Taka reekspedicija se dopušča za p o e d i n o, v n a r o d n o - g o s p o d a r s k e m o z i r u v a ž n o blago na Dunaji ter tudi po drugih važnih tržiščih, a ne sploh, ampak le za pošiljatve poedinih tvrdk, ki si morajo vselej posebe izprostiti te pravice. V prošnji je navesti vsak predmet in povedati postajo za reekspedicijo. Prošnje je potom trgovske in obrtniške zbornice, pod katero spada tvrdka, poslati c. kr. glav. vodstvu avstrijskih državnih železnic. Oziralo se pa bode vodstvo le na tiste, pri katerih potrdi zbornica, da je tvrdka zaupanja vredna in da res trguje z navedenim predmetom. Reekspedicijsko dopustilo se daje naj-

dalje za 3 leta. Doba za reekspedicijo je določena na 12 mesecev od dne, kadar dojde pošiljatev v vkladno postajo, premine pa, kadar poteče olajšilni rok, ako se ne zapravi in dovoli nov rok. Reekspedijske vozne cene veljajo le, ako je reekspedovano blago isto po vrsti in množini, kakor je bilo poslano v vkladno postajo. Reekspedijske vozne cene se uporabljajo potom povračila, prositi pa ga je najkasneje v dveh mesecih po preteku enega leta. Prošnje za povračilo je potom trgovske in obrtniške zbornice, pod katero spada dotična trgovinska tvrdka, predložiti c. kr. glavn. vodstvu avstrijskih državnih železnic, potrditi pa mora trgovska in obrtniška zbornica, da ni, kolikor ona pozna trgovske razmere proseče tvrdke, pomisla zoper prošnjo.

— XIII. zborovanje zaveze avstrijskega društva „Rdeči križ“ se je vršilo na Dunaju dne 31. maja. Na dnevnom redu so bile te le točke: 1.) Splošno poročilo za leto 1890. 2.) Odobrenje računskih sklepov za l. 1890. 3.) Odobrenje proračuna za l. 1891. 4.) Izvestje o materialnem inventaru ter njegovo odobrenje. 5.) Predlogi vodstva zaveze in predlogi posameznih odsekov. 6.) Poblastitev zaveznega vodstva, da sme poslovati v letu 1891—1892. 7.) Volitev druge podpredsednice, katero voli odsek „Ženskih pomožnih društev“, oziroma volitev enega člana v zavezni odbor od strani istega odseka. Volitev enega namestnika v zavezni odbor, katerega voli odsek „Avstrijsko-patrijotičnega društva“. Volitev treh pregledovalcev računov in 2 namestnikov. Volitev razsodišča in sicer 5 članov in 2 namestnikov. Ker je bolan gospod baron Juriškovič - Pascotini, ki je imel tudi zastopati „Deželno pomožno društvo za Kranjsko“, zastopal je to društvo samo gosp. dr. Ferjančič, naš državni poslanec.

— „Kitica ruskih pjesama, što ih pjeva Slavjanski sa svojim sborom“, imenuje se delo, katero je izdal za glasovir J. Schinzi, kapelnik ces. in kr. 101. pešpolka. Delo se dobiva v „Dionički knjižarni“ v Zagrebu za 90 kr.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Na Dunaji so se ovrgele v mestnem zboru dne 26. maja t. l. izvolitve treh antisemitov. Dva sta bila izvoljena v Hernalsu, eden pa v Währingu. Zadnja izvolitev se je ovrгла zato, ker je izvoljenec mestni zdravnik, ki nima kot mestni uradnik pasivnega volilnega prava.

Mesto Veliki Dunaj ima po zadnjem ljudskem štetju 19 okrajev, 28.378 hiš (med njimi 946 praznih), 286.759 strank ter skupnega prebivalstva 1.364.548, in sicer 661.951 moških in 702.548 ženskih oseb. Vojakov je 22.000, ki pa niso všteti v zgornje število. Po domovinstvu jih ima na Dunaji domovinsko pravico 471.351 oseb, Nižeavstrijcev je 171.418, drugih Avstrijcev 571.614, ogrskih podložnikov 115.133, Bošnjakov in Hercegovcev 98, inozemcev pa 41.943. Po veri je

1.195.167 katoličanov, 41.943 protestantov, 118.495 židov, 8943 pa drugovernikov in brezvercev. Konj so našeli 33.392, goveje živine 14.281, oslov in mul 34, koz 2972, prasičev 3682, čebelskih panjev 1486.

Koroško. — Na shodu slovenskega političkega društva v Celovci se je sklenilo dne 25. maja t. l., da se odpošlje na Dunaj deputacija, ki bo prosila na Najvišjem mestu in pri pristojnih ministrih, da bi se bolj ozirali na posebne odnošaje na Koroškem, posebno pa na šolske razmere.

Ljudsko štetje v Istri. V sodnem okraji Koperskem je 14.192 Italijanov, 212 Hrvatov in 22.915 Slovencev; v sodnem okraji Piranskem je 15.921 Italijanov, 6 Hrvatov in 2579 Slovencev; v sodnem okraji Buzetskem je 990 Italijanov, 14.856 Hrvatov in 1834 Slovencev; v sodnem okraji Poreškem je 7593 Italijanov, 4555 Hrvatov in 38 Slovencev; v sodnem okraji Bujskem je 17.685 Italijanov, 46 Hrvatov in 499 Slovencev; v sodnem okraji Motovunskem je 10.375 Italijanov, 6717 Hrvatov in 888 Slovencev; v sodnem okraji Pazinskem je 1757 Italijanov, 24.244 Hrvatov in 148 Slovencev; v sodnem okraji Labinskem je 4897 Italijanov, 9573 Hrvatov, 242 Slovencev in 465 Rumuncev; v sodnem okraji Puljskem je 18.689 Italijanov, 9826 Hrvatov in 1497 Slovencev; v sodnem okraji Vodnjanskem je 5557 Italijanov, 9306 Hrvatov in 51 Slovencev; v sodnem okraji Rovinjskem je 11.322 Italijanov, 3061 Hrvatov in 20 Slovencev; v sodnem okraji Volovskem je 706 Italijanov, 23.752 Hrvatov in 1371 Slovencev; v sodnem okraji Podgradskem je 24 Italijanov, 3117 Hrvatov in 12.440 Slovencev; v sodnjem okraji Lošinjskem je 4921 Italijanov, 6547 Hrvatov in 22 Slovencev; v sodnem okraji Čreskem je 2156 Italijanov, 5989 Hrvatov in 1 Slovenec; v sodnem okraji Krškem je 1516 Italijanov, 18.171 Hrvatov in 26 Slovencev. Skupno je torej 118.301 Italijanov, 140.678 Hrvatov, 44.571 Slovencev in 470 Rumuncev. Druzi narodnosti je 6401. Od l. 1880. je torej število naraslo pri Italijanah za 5641 pri Hrvatih za 18.809 in pri Slovencih za 1488 duš. Torej smo Slovani poskočili za 20.197, Italijani pa za 5641 duš. Katolikov je 316.522, drugih vernikov pa 1107.

Na Nemškem je tako zelo poskočila v zadnjem času cena žitu, da so splošno začeli od vlade zahtevati, naj zniža ali za nekaj časa celo popolnoma odpravi carino na žito. Ker so se izrekle vse stranke za to, da se mora kaj zgoditi v tem pogledu, pričakujejo od dne do dne, da bode vlada ustregla. Po zadnjih poročilih je vlada pripravna, znižati carino na žito za polovico.

Rusija. — Ruski car in carica sta bila te dni v Moskvi, car se je uže vrnil v Petrograd, carica se je pa odpeljala v Livadijo.

V Petrogradu bode baje država osnovala medicinski zavod za ženske.

Angleška. — Med Angleži in Portugalci so se v Afriki ob reki Pungue začeli novi boji.